

On olnud natukene keeruline aasta

Selle lausega alustas 3.a klassis õppiv Kenert oma kirja jõuluvanale, mille ta pani detsembris Karksi-Nuia kultuurikeskuses asuvasse jõuluvana postkasti. Sinna toodud kirjad andis kultuurikeskuse juhataja jõuluvanale üle 22. detsembril. Tõesti, oli natukene keeruline ja väga teistmoodi aasta meile kõigile, kuid toredaid joonistusi, luuletusi ja jõulusoove saabus hulgaliselt. Laste soovid ja mõtted näitasid, et hoolimata kõigest oli 2020. aasta viimane kuu kaunis aeg, täis imesid, rõõmu ja lootust.

Näiteks lootis väike Jane-Ly, et jõuluvana oleks ikka terve. Tervist ja õnne soovivad eestlased ikka ja alati, kuid möödunud aastal oli see soov hoopis teise kõlaga.

Mitmed lapsed ootasid jõuludeks lund, sest valged jõulud tunduvad viimastel aastatel pigem erand kui

Jõulutraditsioonid jäävad kestma aegade kiuste.

FOTO: TAAVI PURTSAK

reegel. Õnneks edastas jõuluvana need soovid ka ilma taadile, kes lumetuisku nii kiiresti ei jõudnud teha, kuid enne jõule ja jõululaupäeva õhtul saatis lumemõldrid siiski tööle. Lumi pole siiani ära sulanud, nii et kelgud

kaasa ja mäele!
„Oleme pikalt saanud kodus õppida. Vähe sõprade ja lähedastega koos olla. Aga loodan, et uus aasta tuleb palju parem. Ilusaid jõule Sulle! Õnne, tervist, aastat uut!“ jätkas Kenert oma kir-

jas, võttes hästi kokku paljude mõtted eelmisest aastast ja soovidest uude aastasse.

Õnne, tervist, aastat uut!

MAE RAE
Karksi-Nuia
kultuurikeskus

Midagi rõõmustamiseks

Üks aasta on lõppenud ja uus on juba rahulikult peale hakanud. Spordimaailmas suusatakse ja lisaks toimub mõni üksik pallimäng kõrgliigas. Muidugi on tingimuseks see, et pealtvaatajaid kaasa elama ei lubata. Sportlased annavad tühjade tribüünide ees maskides intervjuusid ning harrastussportlased võivad ainult väikestes rühmades välitingimustes treeninguid korraldada. Olümpiamängud ja maailmameistrivõistlused lükati edasi ning ei ole kindlust, et need alanud aastalgi toimuvad. Selline see spordimaailm koroonatingimustes välja näeb. Muidugi on palju neid sportlasi, kes püüavad tippspordi harrastamist jät-

Vasaraheitja Kati Ojaloo valiti 2020. aasta parimaks naiskergejõustiklaseks. FOTO: MARKO MUMM / EKJL

kata nendeski tingimustes. Aastavahetusel tehakse spordis kokkuvõtteid. Kergejõustiku alaliit valis pari-

maks naiseks Halliste põhikooli vilistlase Kati Ojaloo. Ilmselt on ta esimene Mulgi valla kergejõustiklane, kes

selle väärilise tiitli vallale tõi. Katil oli edukas aasta spordis. Tal õnnestus leida võistlusi ning tulemused olid stabiilsed ja head. Kirsiks tordil oli kindlasti uus vabariigi rekord naiste vasaraheites. Jõulude eel õnnitlesin Katit saavutatud tiitli puhul. Ta oli kodus ja valmistus treeningule minekus. Kati oli väga heas tujus ja arvas, et lisaks headele tulemustele on tema jaoks tähtis, et tervis on korras ja hooaeg möödus traumadeta. Lõpetuseks palus ta tänada kõiki toetajaid ja fänne. Hoiame Katile põialt ja ootame põnevusega uut hooaega!

LEO LIIBER

VALLAVANEMA VEERG

Pühadeaeg on mööda saanud ning kalendrist tervitab uus, 2021. aasta. Edukat aastat sulle ja sinu perele! Selleks puhuks üksteisele antud head soovid on aluseks meie edasistele ettevõtmistele ja järgnevatele kordaminekutele. Kui oleme oma tegemistes sihikindlad, hoolime lähedastest ja meile läheb korda ümberringi toimuv, siis väga suure tõenäosusega on eduelamused ja õnnestumised tagatud. Nende hulgast leiame kindlasti nii suuremaid kui väiksemaid ja kõik nad on üht- või teistpidi olulised.

Olenemata keerulisest aastast suutis vallavalitsus seatud tööplaani suuremas osas täita. Kevadel alanud ja eriolukorraga päädinud viirusepuhang nõudis pingutusi mitmel erineval rindel. Olukord oli uus kõigi jaoks ja valikuid tuli teha nende vähesete teadmistega, mis meil selleks ajaks haiguse kohta võtta olid. Esikohale seadsime tervise ja abivajajate jaoks valmisoleku. Teisalt tuli samaaegselt leida lahendusi ja langetadada otsuseid, mis tagaksid meile vajaliku finantsvõimekuse, ilma et suuremad investeeringud peatuksid ja töötajate töötasud säiliks. Oluline oli, et aasta lõpus ei jõuaks keerulisse olukorda, mis paneks küsimärgi alla juba järgmised eesmärgid. Kodukoha areng peab olema pidev ja nähtav. Täna kõiki nende ühiste pingutuste eest. Tõdemus, et meie seas on inimesi, kes väga pühendunult panustavad, annab kindlustunnet. Paljude muude tegemiste hulgas jõudis lõpule Karksi-Nuia Perearstikeskuse põhjalik rekonstrueerimine ja valmis saime Abja Gümnaasiumi uue staadioni. Oluliselt parandasime tingimusi meie lasteaedades. Kõige suurema uuenduskuuri läbis Abja Lasteaed ja täiendavad rühmaruumid valmisid ka Karksi-Nuias. Mõisaküla linnas said uue sillutise kõnniteed ja mustkatte alla Kivi tänav. Abja-Paluoja linnasüdame väljanägemist parandab renoveeritud bussijaam ja keskpark. Vajalik on meie teenusmajade korrasolek väikeettevõtjatele ja selleks renoveerisime Karksi-Nuia Rahumäe 2a hoones küttesüsteemi. Apteegihoones remonditud ja kohandatud ruumid loovad paremad tingimused ühistegevusteks Karksi-Nuia eakatele. Jätakuvalt teevad tänuväärset tööd kõik meie rahva- ja külamaajad, hoides ning luues kohapeal traditsioone ning edendades elu meie väiksemates külad. Ühtlasi panustasime koos riigipoolse täiendava toetusega teede investeeringuteks pea pool miljonit eurot.

Septembrikuust alates liikus tähelepanu ja fookus juba samaaegselt käesoleva aasta eelarve koostamisele. Kuna määramatust on meie ümber tavapärasest rohkem, tuli plaane seada eriti hoolikalt. Võtsime arvesse meie võimalusi, kohandasime neid lähtuvalt erinevatest prognoosidest meie oludele ning säilitasime seejuures ambitsioonikust. Aasta lõpuks andis vallavalitsus volikogule üle eelarveprojekti, mis sisaldab meile kõigile vajalikke ja olulisi investeeringuid. Selle põhjal on kahtlemata alanud taas töine ja intensiivne aasta!

IMRE JUGOMÄE

Hea lugeja!
Õnnelikku 2021. aastat!

MULGI VALLAVOLIKOGUS

16. detsembri istungil

Osa võtsid volikogu liikmed: Kerti Einstein, Olavi Israel, Kati Kuusk, Anne Ladva, Leo Liiber, Arvo Maling, Ürjo Mälksoo, Reet Paju, Jüri Patune, Aimar Peterson, Mari Saarela, Tarmo Simson, Urmas Suurpuu, Raimond Tammoja, Rein Tarkus, Taimo Tugi, Siret Vene, Taevo Viitas, Villu Vösa. Puudusid: Eveli Allik, Peeter Rahnel.

Kiideti heaks Mulgi Vallavolikogu 19.12.2018 määruse nr 62 „Viljandi maakonna arengustrateegia 2035+“ lisa 1 „Viljandi maakonna arengustrateegia 2035+ tegevuskava“ muutmine.

Võeti vastu Mulgi valla aasta noorsootöö tegija, aasta noor tegija ja aasta noorsootöö teo tunnustamise statuut, mille eesmärk on arvestada ja tunnustada noorte saavutusi Mulgi vallas, noorte eluolu parandamisele kaasaaitamises, noorte vaba aja veetmise võimaluste arendamises, noorte huvide eest seismises, noorte omaalgatusliku tegevuse ja ettevõtlikkuse propageerimises aasta jooksul.

Muudeti vallavolikogu 29.11.2017 määrust nr 4 „Mulgi vallavolikogu tööst osavõtu eest makstava tasu suurus ja maksmise kord“, millega otsustati, et komisjoni liikmetele makstakse tasu ka elektrooniliselt peetud koosolekul osalemise eest.

Kehtestati 1. jaanuarist 2021. a uus Mulgi valla ametiasutuse struktuur ja teenistuskohdade koosseis.

Arutati Mulgi valla üldplaneeringu eelnõu.

FOTO PUHKAESTIS.EE

Üleskutse Mulgimaa turismiettevõtjatele ja -edendajatele

Mulgi Kultuuri Instituudi eestvedamisel koostatakse 2021. aasta esimeses pooles Mulgimaa turismistrateegia aastateks 2021–2030. Kutsume protsessis osalema kõiki ettevõtjaid ja huvilisi, kes on seotud turismiga majutuse, käsitöö, toitlustuse, elamusturismi või teenuste osutamise kaudu.

Teie panus on väga oluline, et saada võimalikult hea sisend analüüsi tegemiseks ning Mulgimaa turismistrateegia koostamiseks.

Palume teil hiljemalt 23. jaanuariks vastata küsimustikule Mulgimaa turismivaldkonna kohta. Küsimused leiata kodulehelt www.mulgimaa.ee.

Mida põhjalikumad on teie vastused, seda parem saab valmiv turismistrateegia.

Küsimuste või ettepanekute korral pöörduda Ave Grenbergi poole: mki@mulgimaa.ee või tel 5885 7355.

Mulgimaa turismistrateegia koostamist rahastab Mulgi Kultuuri Instituut Leaderi projekti „Mulgimaa võrgustikud“ raames.

AVE GRENBORG

Mulgi Kultuuri Instituudi juhataja

Ajalehte Mulgi Sõna saab nüüd tellida ka www.minuajakirjandus.ee keskkonnas.

Mulgi valla infoleht ilmub kord kuus

Koostajad:
Lauri Sepp Info tel 5664 0344 lauri@abja.ee
Mare Torim Info tel 435 5526 mare.torim@karksi.ee

Halliste Noored Kotkad

Möödunud aasta algas meil hoogsalt, kuigi kaugel maailmamerede kohal võis aimata tumedate pilvede kogunemist. Veebruari lõpu koolivaheajal külastasime Riigikogu ning tagasiteel lasid noored reisisellid bussis oma koolitamata lauluhäälel võimsalt kõlada. Uue võimaluse üheskoos lustimiseks said nad alles pisut vähem kui poole aasta möödudes.

Siinkohal võiks jätta pool lehekülge halliks – näitamaks luhtunud plaanide ja oodatud laagrite ärajäämisest sündinud meeolu. Enestele juba kindlad huvid leidnud ning nende nimel pingutavate kotkanoorte jaoks leidis siiski imepeeneid „pragusid“ selles keeldude-piirangute müüris. Motopoisid said kevade edenedes vabas õhus tasapisi sõiduuskust lihvida ning laskmisest vaimustatutele avas juunis oma väravad Väluste lasketiir.

Esimese laagrielamuse tõi julgematele poistele võimalus ühineda Tarvastu kotkaste ellujäämislaagriga. Alles augustis avardusid piirangutest räsitud võimalused mahus, mis lubas kevadel ja suve alguses plaanides seisnud suurematel ettevõtmistel teoks saada. Kahjuks on tuntud tõde see, et päästmist vajanud tegelased pole kunagi kohe oma parimas vormis. Sügise lähedusse ja tööädalasse paigutatunud suur maleva suvelaager jättis järgneva rühmade ühislaagriga vahepausiks ainult ühe päeva. Paljud juhid ei saanud lubada enesele terve nädala pühendamist kotkanoorte laagritele ning nooredki pidid tegema valikuid. Lisaks laagritele pääsesid paisu tagant erinevad spordivõistlused.

Halliste noortele oli lähedusse hiilinud sügis eriti laagriterohke. Kuigi pandeemiast pajatati kõikjal taas üha valjemalt, sai septembris teoks üpris meeolukas jätkulaager Kaarli rahvamajas. Selle teostamiseks andis võimaluse ühise kevadise laagri asemel toimunud Loodi ühislaagri oluliselt väiksem maht ning isamaalise hariduse programmi (IHP) juhtide otsus lubada va-

Halliste rühma noored oma viiendas sügislaagris.

FOTO: ENN PINSEL

baks jäänud vahendite sihipärast kasutamist. Oluliseks veduriks sai seejuures Ümera rühma pealiku Olev Luige jõuline tegevus ning abiliste entusiasm. Vaatamata lühikesele ettevalmistusele läks laager igati korda.

Vaid pisut puhkamist ning maleva instruktorete ettevalmistatud üleelamine 9.–11. oktoobril Lilli metsades ootas osaliste seltskonda. Sügisvihmas ja pimeduses oma meelegendust proovile panema julges minna kogu malevast 10 noort. Halliste rühmast ühines nendega üksnes Mikk Pinsel. Tegemist oli otse ettevalmistusega täiskasvanute Sõduriprooviga ühendada soovitud kotkanoorte Laidoneri retkeks. Lihviti öises metsas kaardi abil liikumise oskust, katsetati tegelikkuses käepärastest materjalidest ehitatud onnides ööbimist ning nabi toiduvaruga, üksnes väheste vahenditega toimetulekut. Katkestajaid ei leidunud.

Kõigest nädal hiljem olid poisid taas laagris. Seekord tulid kokku kolme rühma noormehed ühisesse sügislaagrisse Kaarli rahvamajas. Kahel päeval omandati poistele vajalikku tarkust ning prooviti jalaga väikest matka, mille kontrollpunktides lahendati ülesandeid, seejärel täiendati teadmisi läheneval Laidoneri retkel lahendamisele tulla võivates ülesannetes. Kahjuks jädi ajahätta ning osa seltskondadest pidi matka lõpetama bussireisijatena. Toitlustuse

laagris tagas legendaarne Halliste söökla.

Kõigest viis päeva vilvide tohterdamiseks ja vormide korrastamiseks ning Suure-Jaani ümbruses linnulennult 43 kilomeetrit matkamängu koos kontrollpunktide ja vastutegevusega ootas neljaliikmeliste võistkondade mööduvõttu. Vaatamata üha valjenevale arutelule pandeemia ümber lahendasid korraldajad kõik piirangutest tulenevad kitsaskohad ning võislusmatkal said rajale kokku 11 nelikut, kelle hulgast kaks pärinesid Harjumaalt. Halliste rühma poistest osalesid Sten-Marcus Pöder, Edi-Johannes Mehu, Aleksander Kalitventsev, Kimmo Jürjens, Mikk Pinsel ja Raul Pinsel. Karm teekond venis enamikul võistkondadel üle 60 km pikkuseks. Kuigi osalenud võistkondi oli oodatust vähem, sai kindral Laidoneri meenutav retk teoks. Sõduriproov seekord kotkanoortega ei ühinenud.

Edasine ürituste plaan muutus pigem eksinud matkaja teekonna sarnaseks: kõikjale kerkisid võluvael läbimatu koirona-sood.

Halliste kotkanoortest kirjutades ei saa kuidagi kõrvale jätta laskurite mehiseid saavutusi. Medalisäraseid kohti Eesti omaealiste meistrivõistlustelt töid koju Mikk Pinsel ja Raul Pinsel. Üks Mikku medalitest oli kuldset karva.

Maakondlikel võistlustel mahuvad need poisid juba liigagi harjumuspäraselt esimese kolme

hulka. Sakala malevas korraldatavatelt Järvekülje laskevõistlustelt toodi meeskondlik võit ja suur rändkarikas aastaks hoiule Halliste põhikooli. Võidukasse meeskonda kuulusid Mikk Pinsel, Raul Pinsel ja Sepo Poom. Kodutütardade võistkond koosseisus Eva-Johanna Mehu, Ege-Janeteli Mehu ja Marju-Nella Klimov sai kaela pronksikarva autasud tüdrukute mööduvõtus. Poistest sai Sepo Poom erinevates individuaalsetes arvestustes veel kaks medalit ning Mikk Pinselile ja Raul Pinselile mõlemad kolm. Enne igasugustele võistlustele keelu kehtestamist jõudis toimuda maakondlik võistlus õhkrelvadest laskmises. Selle võitis viljandlane Joosep Animägi, hõbedase ja pronksise koha selgitamiseks pidid meie vendade märklehed lausa üle mõõdetud saama, sest tabamuste summa oli võrdne. Seekord jäi napp ülekaal Mikule.

Missuguseks kujuneb kotkanoortele alanud aasta? Kuigi kõige kindlamaks mooduseks Jumalat naerutada olevat inimlike plaanide tegemine, on viimased siiski olemas. Hoiame oma hinges tugevana usku võidusse pandeemia üle ja teeme kõik tervise säilitamiseks. Kalendris on ju 21. sajand koos imevõimetega teaduses.

Teguderohket alanud aastat!

ENN PINSEL
NK Halliste rühmapealik

Halliste piirkonna rahvamajade uue aasta plaanid

2020. aasta oli oma ootamatuse ja erilisusega üks kummaline aasta. See õpetas meid väärtustama ühiseid tegemisi ja ettevõtmisi. Koostegemisel on suur jõud ning see pakub hulganisti rõõmu. Eriti kogesime seda koos Kaitseliiduga korraldatud jõuluvana ringsõidul koduste laste juurde. See oli põnev ja süstis palju induka uue aasta plaanidesse.

Samas andis aga möödunud aasta ka kummalisi võimalusi, mida varem pole olnud. Näiteks oli rahvamajadel võimalik tegevusvaesel ajal teha senini edasi lükatud, kuid vajalikke korrastus- ja remonttöid. Nii on saanud kõik kolm Halliste piirkonna rahvamaja omal väikesel moel uue sise- või välisilme.

Võtsime möödunud aastast kaasa parima ning uuel aastal läheme edasi uue hooga ja ikka ühiselt. Tee me plaane nagu vanasti, aga oleme valmis neid ka muutma või uudsel viisil ellu viima. Kindlasti seab ka

sel aastal meie plaanidesse mõne vingerpussi koroonaviirus, kuid üheskoos loominguliselt olukordi lahendades saame üle igast mäest ja takistusest.

2021. aastal tähistame Halliste piirkonnas järgmisi sündmusi:

Kaarli rahvamaja: 9. mai emadepäev; 23. juuni jaanipäev; 18. august kodukohvikute päev; 10. oktoober eakate päev; 10. november mardipäeva pidu lastele; 9. detsember eakate jõulupidu; 18. detsember Halliste piirkonna aastalõpupidu.

Halliste rahvamaja: 1. juuni lastekaitsepäev; 22. juuni jaanipäev; 30. oktoober lusikapidu; 11. detsember Halliste piirkonna laste jõulupidu. Terve aasta vältel jätkuvad töö- ja õpitoad, sh kangastelgede õpituba.

Uue-Kariste rahvamaja: 22. veebruar Eesti Vabariigi 103. aastapäev; 22. juuni jaanipäev; 24. juuli Uue-Kariste ja Rimmu külade 20. perespordipäev; 28.

Jõuluvana ringreis Halliste piirkonnas. Pildil vasakult rahvamajade juhatajad Piret Leskova, Ivi Alp ja Meritar Võro ning nende keskel jõuluvana Enn Pinsel.

FOTO: HARRI ELLERMAA

november esimese advendikontsert. Läbi aasta toimuvad 60+ Klubi sündmused ning koristustalgud.

Kolme rahvamaja ühiseid ettevõtmisi ja algatusi saab olema kindlasti rohkem.

Mõtteid välisteks ja pere- või sõpruskonnaga koostegemisteks on mitmeid ning proovime neid kindlasti realiseerida. Lugege meie plaanitavatest ettevõtmistest Mulgi valla ajalehest ja

valla kodulehelt (sündmused), Facebooki lehelt või Instagramist.

Kõike head teile uueks aastaks!

PIRET LESKOVA
Halliste rahvamaja

MERITAR VÕRO
Kaarli rahvamaja

IVI ALP
Uue-Kariste rahvamaja

Ilmus Ants Londi elulooraamat

Karksi-Nuia külje all, Koogemetsa talus ilmavalgust näinud perepoeg Ants Lond on suutnud tema põlvkonnale osaks saanud ajastu katsumused huvitavaks raamatuks vormida.

Mälestusteraamatus saab kohtuda paljude Karksi kandi inimestega. Allakirjutatule on tuttavad nimed Helmi Jänes ja tema poeg Kalju Pollist, Venda Kirik Nuiast, Lembit Koppel Pööglest, Aime Aasamäe Täta talust jt.

Koogemetsa on põlistalu. Maad oli 84 hektarit, mille tõttu oli see pinnuks silmas nõukogude võimule. Riik teostas võimu rahva hirmutamise kaudu. 1941. aasta 14. juuni küüditamisest päästis endine sulane Juhan Priks, kes andis teada riigivõimu aktsioonist ja võimaldas taluperel paku minna. Peale sõda jagati talumaast kaks uusmaasaaja kohta, kummalegi 30 hektarit maad.

Teine, 1949. aasta märtsiküüditamine oli riigil hoolisamini ette valmistatud. Toimus talu varanduse üleskirjutamine: paar hobust, seitse lehma, kümmekond lammast; inventarist kahe hobuse ader, äke, vedru, looreha, regi ja vanker. Majakraamist lisati kaks riidekappi, kuus voodit, söögilaud, peegel ja mõni tool. Pereisa Peeter pidi allkirjaga tõestama talupidamise inventuuri õigsust. 25. märtsil sõitis taluõue regi püssimeestega.

Tibari-nimeline mees luges ette NSVL määruse alusel koostatud ENSV Ministrite Nõukogu 14.03.1949. a otsuse Peeter Londi kulakuks tunnustamise ja kogu pere igaveseks ajaks väljasaatmise kohta Nõukogude Liidu kaugetesse piirkondadesse. Pere oli tol ajal 8-liikmeline. Kaasa võeti taliriideid ja toiduaineid, sealhulgas kotitäis kartulit „Väikest sinist“, mis osutus hiljem tõeliseks elupäästjaks. Kompse aitas kanda naabrist küüdimees Ants Jõgimets. Autor kirjutab, et peame olema tänulikud sm Tibarile, kes kaks kotti suitsulihaga isiklikult reele tõstis. Külmal maal aitas isa Peetri õblemisoskus ja Singeri õmblusmasin kõige raskematel päevadel ellu jääda.

Küüditatute kogunemispunkt asus Nuia Ado koolimaja juures. Koolimaja kõrval seisis kümmekond veoautot „Studebaker“, millega sõidutati Puka raudteejaama. Küüditatute ešelon kandis numbrit 97317, koosnes 51 vagunist ja vedas 960 rahvavaenlast ning lisaks relvastatud saatjaskonda. Pärast paarinädalast loksumist jõuti 6. aprilli õhtupoolikul Tšanõ raudteejaama, kus haagiti lahti 2–3 vagunit. Uustulnukaid kontrolliti nimekirjade järgi ja jaotati mitme majandi vahel. Sõit asumispaika jätkus linttraktori järel veetatatel kelkudel. Elu jätkus muldonnides ja armetutes

majakestes.

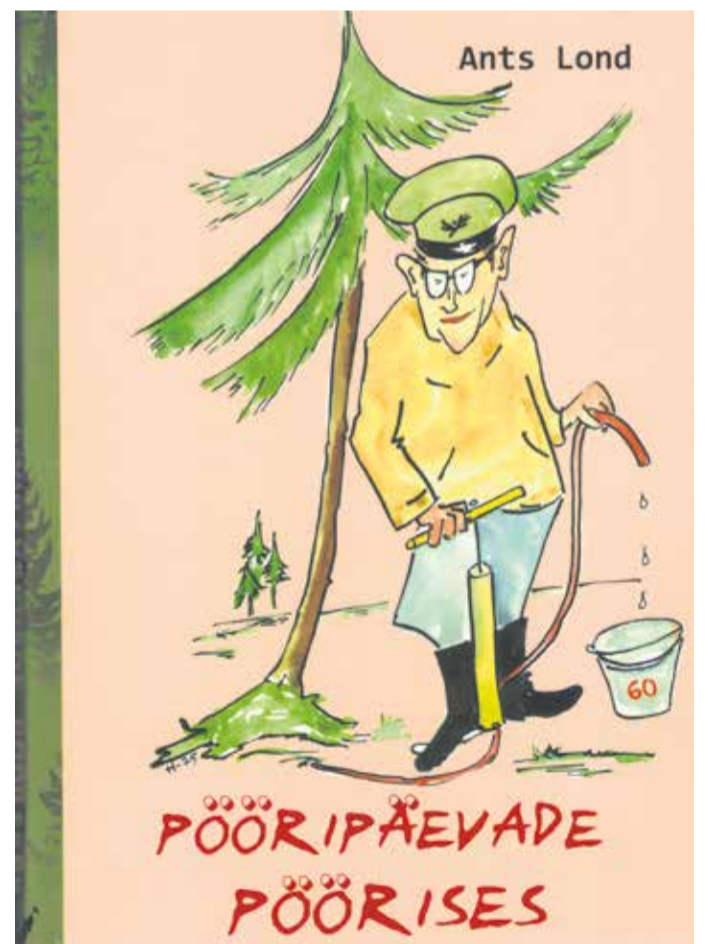
Noore Antsu esimeseks tööks oli heinavedu lauda juurde nelja härja paarisveo rakendiga ligi 10 km kauguselt põllult. Kevadel oli tööks 120-pealise lehmakarja toitmine ja jootmine. Vahel tuli lüpsata 10–15 lehma kolm korda päevas. Mõnevõrra kergem oli härgadega traktoritele vee vedamine, sest vanade traktorite radiaatorid kippusid vett läbi laskma. Igale veevedajale oli kinnitatud 6–7 traktorit. Kolmandal talvel leidis karjäärise aset silmapaistev tõus – 17-aastane poiss edutati tallimeheks. Hoolealuseid oli poolesaja ringis. Mulgile omast visadust ja haridusnälga sai rahuldada õhtukoolis. Oma sünnipäeval, 14. juunil 1953. a lõpetas Ants Lond Bljudtšanski 7-klassilise Kooli ja tal õnnestus jätkata haridusteed Tšanõ Töölisnoorte Õhtukeskkoolis.

Töökohad olid samas linnakeses, esmalt lasteiaa majandusjuhina ja hiljem keskkoolis laborandina. 1956. a võeti Ants Lond vastu Siberi Metsatehnilise Instituuti. Autor toob esile kaks huvitavat seika – 1951. aastal kirjutas ta alla paberile vabatahtlikult asumisele saabumisest ja 1958. aasta maikuu teatati asumiselt vabastamisest Eestis elamise õigusega, kuid ajusopis säras silmapiiril sünnimaa. Ants soovis jätkata erialaseid õpinguid Leningradi Metsaakadee-

mias. Järelepärimisele õppimisvõimaluse kohta vastati eitavalt. Siinkohal tuleb au anda Siberi päritoluga EPA rektorile Minna Klementile, kes võimaldas õpinguid jätkata Tartus. Nii saigi kõrghariduse diplom 1961. a näppude vahele võetud. Autori kursusekaaslasel on kõik tublid metsamehed, -naised. Meie tunneme Oru, Ennu Kõrgemäe sovhoosi aegadest, Meeme Alpi Abja keskkoolist, säravaim neist oli koolivend Toomas Frey – Nõukogude Liidu kõige noorem bioloogiadoktori kraadiga teadlane ja EPMÜ Metsakasvatuse Instituudi professor. Noore metsainseneri edasine elukäik sai võimalikuks juhuslikust kohtumisest tänaval Villem Aruniiduga, kellega oldi Nuia kuus aastat pinginaabrid. Villem soovitas tulla Tallinnasse Eesti Põllumajandusprojekti Metsamelioratsiooni osakonda. Seal kulges elu Eesti metsamaade melioratsiooni heaks tehtavas töös.

Raamatus on väga huvitavaid, ajalooliselt olulisi pilte, näiteks: „Nuia kooli õpilased ja õpetajad 1950. a“, „Karjatalitajad 1956. a Siberi sovhoosis“, „Meelde jäävad kohtumised usstavate saatusekaaslastega“, „Autor President Ilvese vastuvõtul“ jt.

Küüditamine oli stalinliku ülesehituspoliitika osa. Autor on lisanud raamatu lõpuossa Nõukogude Liidu küüditamise aktsioonid

aastast 1920 kuni 1953. Sealt selgub, et eestlased ei olnud kõige õnnelikud. 1949. a küüditati Siberisse 20 702 isikut 7552 perekonnast. Niisugused andmed esitas ENSV julgeolekuministri asetäitja polkovnik Mihhailov Nikolai Karotammele 16.04.1949. a. Kas meil on õigus selles kahelda?

Tänavu möödub 80 aastat 14. juuniküüditamisest. On vajadus seda kurba päeva meenutada, rääkida oma lastele ja lastelastele põlvkondade mällu jäävatest tuikavatest armidest.

Autor tõdeb, et „istudes küdeva kamina ees olen õnnelik oma kodus, kus võin puhata väsimust ja on lähedased, kellega jagada vastuseta küsimuste pakitsust“. Nooremal põlvkonnal on kohustus teada meie eelkäijate elust ja olust, et suudaksime väärikalt hinnata nende töid ja tegemisi.

Ants Londi raamatut „Pööripäevade pöörises“ on võimalik laenutada Karksi-Nuia raamatukogust või osta Abja raamatupoest.

TOIVO UNIVER

Kuidas me jõulud päästsime

Viltides jalad tatsavad üle toa. Kostab vana raudahju ukse kolksatus ja hääli, mis vihjavad puude lisamisele koldesse. Peagi teatab tuleleegi mühin, et tupp on saabumas soojus. Piilun teki alt. Paaegu pimedas toas hüplevad ahju tegemistest sündivad tontlikud varjud. Keset tuba seisval suurel laual on ladvaga lage puudutav, teravate okastega, ehteid kandev kuusk. Ehete hulgas säravad ahvipildiga läikepaberis kommid ja valendavad erinevas pikkuses küünlajupid. Aknalt on tekk eemaldatud, aga seda katavad sinakad jäälilled. Väljast kostab sahinat ja mütsumist ning peagi on toas juba valgus. Libistan end kõrgelt, sulekotiga voodilt, teki ja padjakuhilate vahelt alla. Minu paljaste jalgade tatumist on kuulnud köögis toimetav vanaema ning nüüd asume üheskoos hommikuste tegemiste kallale. Tulemuseks on ka väikevanna ärkamine ning eine võileibade ja kuuma teega pimedas, suitsust mustunud laega köögis. Lumine tädi poetab end paksude tekkidega kaetud ukseavast sisse. „Öösel tuiskas kõvasti, tee on kindlasti umbes ja buss vist ei käi,“ lausub ta. Veel kuuleme, et hiiglaslik hang oli ööga katnud kinni meie toa akna, aga nüüd saab valgus jälle sealt läbi. Lõpuks teatab tubasema välimuse omandanud tädi, et ema oodata meil ei maksa – tuisk pole veel otsas ja vaevalt buss täna läbi saab.

Päev ei toogi midagi seesugust, mis läbi aastate pisiasjadeni mees võiks püsida. Kolistame oma mänguasjadega, nurume vanaemalt ahviga kommi (nende maitse on siiani mees!), kiusame laisklevat koera ja meelitame enda juurde kapi otsas rahulikult põõnavat kõutsi. Öhtul süütavad vanaema ja tädi kuusel küünlad. Toas on väga valge ning seda täidab eriline, tänaseks unustustolmu alla peitunud lõhn. Lauale ilmuvad särisevad verivorstid ahjus küpsenud kartulitega. Peab tunnista, et me ei hooli neist väga. Ootame kõrvitsasalatiit nokkides piparkooke ja kommi ning aega, mil säraküünlad tule külge saavad. Suured inimesed on raadiole hääle sisse keeranud ja kuulavad kaua üle ainult vanale akuraadiole omaste häälsüsteemide lootsamängu helisid ning uudiseid. Lõpuks saame näha säraküünlaid, krabitada mõne kommi paberist välja ning peame enne viimaste küünalde kustumist

Uue-Kariste rahvamaja külastamas.

FOTOD: MERIKE NÕUMES

Meribel jõuluvanaga tutvust sobitamas.

Erik ja Timo Lepla jõuluvana seltskonnaga.

olema voodis. Enne und kostub veel vana raudahju uksekolkse ja tule mühinat. Ärkan õuest kostva automootori undamisest. Kor-raks sähvatab akent katva teki vahelt valgust, siis kostab uste paukumist ja peagi vali koputus uksele. Vanaema süütab laterna, tädi suundub kolistajale ust avama. Kuulen mehise häälega rääkimist ning sedagi, et tulijat huvitavad majas leiduvad lapsed. Mõne hetke pärast on toas lausa ehe laterna valgus ning vanaema kapi ees toolil istub saabunud võoras, kes mind enda juurde kutsus. Saan kaetud vanaema kampsu-

niga ning uudistan nüüd jahedal põrandal seistes tulijat. Vanaema seletab, et ma pean jõuluvanale tere ütlemä. Tädi ja kusagilt ilmunud ema arvates on ta siiski hoopis näärivana! Tere ta igatahes saab. Pika habemega ja punases mantlis tegelaselt pole nalja loota, sest vöö vahel on tal ehtne vits ning tupp tulekut toetas nüüd kapi najal puhkav viglavarre moodi kepp. Mulle pakub võoras pakki, kui oskan luuletust lugeda. Mina ei oska. Ega ma sedagi tea, kas pakki ikka tasub tahta – mingi valge ja kandiline asi ju. Olen palju kordi korranud ühte

salmi kriimude silmadega kiisust, aga luuletust ma küll ei ole õppinud. Vanaema tuleb jälle appi ning arvab, et võõrale peab ikka salm ka kõlbama. Loen selle siis nutuga võideldes ära, endal väike lootusekiir hinges. Lootusekiir, et võõras vale asja lugemise eest turris vitsa välja ei võta.

Väikevanna äratamine pole korda läinud – tema asjad, mida pakkideks kutsutakse, leiavad omale koha kuuse all, minu omade kõrval. Võoras arutab veel emaga midagi ja asutab minekule. Olen teki all tagasi ja õnnelik, et vits võõra vööl luuletuse asemel ainult salmiga leppis. Näärivana tooduga saame toimetada alles hommikul – venna ja emaga koos.

Pisut enam, kui pool sajandit hiljem, 20. detsembril 2020, ärkan hommikul kell kaheksa. Esimesena huvitab mind olukord õues. Juba pilk aknasse toob kindla teadmise, et tuisku pole ja ega lundki selleks leidu. Trepil seistes tuju pisut paraneb, sest vihmast pole ka esialgu ühtegi märki. Riitun kohe arvestusega, et peagi jäävad need esemed punase ametirüü alla. Vabastan kattest jõulutaadi ametimasinaks kujundatud eaka Kaitseliidu VW Iltise ning asun kogu eeldatavalt vajalikku kraami sõidukisse paigutama. Pisike auto saab korralikult täis, kuid ei torise-partsu eriti kui lõpuks käivituma peab.

Juba ongi kell 10. Harri helistab ja teatab, et tema seekord tulla ei saa ning Marek peab kodus mingisugust muhku ravima. Õnneks on mul Merike kindlalt olemas ning Ebe pole millestki takistavast veel teatanud. Säilitan rahu, lubades et saame kuidagi toime. Olen kaaslaste võimalike naljade

mõistmiseks algava päeva ettevalmistustes liiga tõsiselt sees. Mõne minuti möödudes istun juba roolis. Taas nõuab telefon tähelepanu – jälle Harri! Kuulan endise emotsioonitusega tema teadet sellest, et eelmise kõne sisu oligi üksnes nali ning nemad juba ootavad rahvamajas.

Nii algas päev, mille hetki mõnedki tänased lapsed ehk aastakümnete hallide päevade tagant meenutada suudavad. Palju tavapärasest uperkuuti paisanud taudi-paanika on kogunud vaibumise märke ilmutamata üha karmimaid tuure. Uhked jõulupeod, meeleolukas aastavahetus, suusapuhkused või talvised paradis-sirandade väisamised libisesid ühtäkki kättesaamatusse kaugusse isegi neile peredele, kellel kõigi seniste ettevõtmiste meenutamine juba lootusetult sassis.

Ühe väikese poisi mure jõulude ärajäämise pärast kõrvus kõlmas ning ühtäkki enestes äratatud lapse-meelsus ühendava mullina ümbritses, läksid kolm igati täiskasvanud pakapikku koos jõuluvana ning nelja mundris kaitseliitlasega täpselt keskpäeval Kaarli rahvamajast teele. Kuuldu-sed veidi hullumeelsena tunduvast ettevõtmisest olid omi radu mööda ka maakonnalehe Sakala tegijateni jõudnud. Esimesed peatuspaigad said seetõttu kenasti tulevase ajalooteaduse jaoks piltidesse ja jutu sisse kogutud.

Ühele jõulumuinasjutule kohaselt peab agasihvkalik aruandlus kõike toimunut üksnes kõrvalt piiluma. Neid lapsi ja lapsemeelseid, kelle juures sel päeval jõuluvana koos pakapikkudega käis, kogunes paras hulk. Lume ja tuisu puudumisele vaatamata oli ilm tagasihoidlikult väljendudes karmipoolne seikluseks lahtisel autol, kuid ükski jõulurõõmu jagamisel osalenutest tervisekahjustust ei saanud – ilmne jõuluime!

Omapärase viisi jõulude päästmiseks Mulgi valla Halliste piirkonnas mõtlesid välja Halliste rahvamaja juhataja Piret Leskova eestvedamisel Ivi Alp ja Meritar Võro. Oma tehnika ja inimestega tuli appi Kaitseliidu Sakala malev. Mundrite sees trotsisid ilmataati kaitseliitlased Marek Rahu, Merike Nõumes, Ebe Öne, Harri Ellermaa ja Enn Pinsel.

ENN PINSEL
Karksi malevkonna teavitust-
pealik, Kaarli rahvamaja
isetegevuslane

Jõuluvana mõtisklused

Kingitused on jagatud ja olen saaniga koduteel. Aega mõtiskleda on. Mulgi vald on suur ja lai nagu mulkidele kohane. Territoorium peab ikka väga suur olema, et seda veel piirkondadeks jagada. Ajalugu kordub nagu moodki. On meilgi olnud oblastid ja kubernangud. Tühja nendest piiridest. Eesti ja Venemaa vahelgi on ainult kontrolljoon. Eestis aetakse oma asja ja Venemaal oma. Sama meiegi vallas, sest iga piirkond tõmbab tekki omale peale. Kingituste jagamisel loeti vähe luuletusi ja jutustati mingist kaugenenud valla võimust. Hästi popid olid lauluread „Kes ei tööta, see ei söö“. Tehti mullegi ettepanek ühe korra asemel aastas kaks korda kingitusi jagamas käia. Täitsa tore mõte. Muidugi paugutamise oli ikka võimas küll. Vahelpeal oleks võinud ainult relvarahu välja kuulutada ja hõigata „Eesti poisid, tulge üle – saate jõuluks koju“.

Tegevust on jagunud vana aastal kõigile. Näiteks ühed viskavad suitsukonid ja mittevajaliku maha, kraavi või metsa alla. Teised, eesotsas vabariigi presidendiga, korjavad jälle kõik üles ning osavamad teevad seda jooksu pealt. Ja muidugi on elu läinud tunduvalt mugavamaks ning seda eriti Karksi-Nuias. Varem Sokaoru terviserajal suusatati, joosti ja kõnniti hea tervise nimel, nüüd sõidetakse autoga ning need, kes tervisespordist lugu peavad, siluvad labidaga tekkinud autorööpaid. Tegelikult Karksi-Nuias kohati teisiti ei saagi, sest lubatud tänavate kor-rastamine, mis pidi koheselt peale peatänava valmimist tehtama, jäeti tegemata. Kui ei ole teid ja tänavaid, siis ettevõtlikumad autojuhid hakkasid omal käel liiklusmärke jõulude eel maha võtma.

Pollis sujuvad asjad hästi ja seal tuleb uusi asju järjest juurde ning nüüd on Polli parki loodud tuulemuru õppekeskus ja võimuga on seal samuti imelikud katsetused. Hooldekodu juhataja oli võimu üle andnud Kutsiku järves asuvatele kobrastele. Näe, jõudsingi märkamatu Lapimaale. Püüan järgmiselgi aastal nähtust väikese kokkuvõtte teha ja pastaka ikka soojas hoida.

Head uut aastat kõigile!

Jõuluvana
LEO LIIBER

Aig vaadete edesi ja tagasi

Sii aaste saap mulkel tüüd Sja tegemisi täis oleme, sest Abja-Paluoja om ju soome-ugri kultuuripäälinn 2021. Kuigi uhket nime kannap Abja-Paluoja, om sii iki kige Mulgimaa ettevõtmine, mes pias meid üle ilma kuul-sambes tegeme. Väige tähtis om sedä vangerd ütenukuun ja ütenu suunan vedäde.

Jälle tükkip kuri koroonaviirus mede laane uppi aama, selleperäst tulep enämbjagu kokkusäämisi vällän tetä. Uhke aaste ürtjätuse teeme 13. veebruaril Abja kultuurimaja man.

Mulgi pidu „Mia ja sia ütenukuun“ tulep 29. mail Karksin ja siikörd tahame pääle oma laulu, tansu öimurahvaste perimust

kah rahva ette tuvva. Kik osalise om muduki oma rahvaröövlin.

Mulgimaa laste vulklooripäev tulep 25. märtsil joba 25. kõrda ja nüüd saave lasteaijalatse kah öimurahvaste laule-tanssege tuttavest.

Süük uvittep kikki. Augustikuul tulep Abjan soome-ugri rahvusküüke söögiuulits. Mulgi ja soome-ugri rahvaste konverenssi peetes 27. novembrel Abja kultuurimajan. Sii võtap soome-ugri kultuuripäälinna aaste kokku. Kultuuripäälinna tegemiste kohta saap täädust Mulgimaa valdu kodulehte ja mulgimaa.ee päält.

Muduki lääve uvvel aastel edesi kah mede egäaastese tegemise, nagu mulgi keele õpetemine, aalehe välläandmi-

ne, sõnaraamatu tegemine jt. Oktoobreküül tulep Hendrik Adamsoni murdeluulevõistelus ja ütekõrrage tähisteme kirjamine 130. sünniaastepäevä, valime Mulgimaa uhkuse aunime saaja, tähisteme Mulgi nädälit. Valmis pias saama Mulgimaa turismikava 2021-2030 ja valmisteme ette kandidiirmist Eesti söögikandis 2022. aastel, et mede tubli söögipakja ja ää söögi üle Eesti kuulsas saas.

Et 2020. aastet raasike miilde tulete, otseme vällä pildi, mida selle ja järgmise lehekülle pääl tedege jagame.

Mia soovi teile kigile ses aastes pääleakkamist ja äid mõttit!

Grenbergi Ave,
MKI juhateje
Mulgi kiil: Ilves Kristi

Aaste akatusen kuts instituut inimesi ja ettevõttit üles kasuteme rohkemb mulgikiilist nimesit ja pääliskirju. Üleskutsesest käiti kõneleminen kah Elmari raadjun. Pildi pääl om Elmari raadju toimeteje Sommeri Tiidu ja Hermanni Lauri (veerde pääl) ja instituudi tüüteje Grenbergi Ave ja Ilves Kristi studjun. Pilt: Adamson Elen

Veebruarikuul käisive mulgi oma kandist kõneleminen ja oma kaupa pakman nii Balttouri messil Riian ku Tourestil Talnan. Pildi pääl mulke punt Tourestil. Pilt: MKI

Keväde tei Mulgi Väiketootjate Liit valla e-poodi mulk.ee, kos pakutes nii süüki, käsitüüd ku muud mulgi värki.

Soome-ugri kultuuripäälinna aunime iist tulli mulkel 17. juunil ZOOMi keskkonna võistelde Podlesnaja Tavlage. Pääle oma laanest kõnelemise olli vaja vastate kah indajide küsimustele. Pildi pääl om lavva ümmer küsimustele vastamen tüürühmä liikme Leskova Piret, Laande Alli, Tauli Ants, Grenbergi Ave, Rei Kerstin ja Ilves Kristi. Kik selle võtt üles ja kand veebin üle Reimanni Marko. Pilt: Bergmanni Taavi

Suve akatusen käiti Mulgimaa söögi- ja üümajapakjide man, et kõnelde mulgi asjust ja otsi kuuntüükotussit. Pildi pääl om Roometsa Sille, Ilves Kristi, Rei Kerstin ja Grenbergi Ave Tõrvan Nõhvikku kohviku usse pääl ütenu kohviku peremihe Köverku Andresege. Pilt: MKI

Valmis sai mulgikiilne lavvamäng „Sõõr ümmer Mulgimaa“, mes viip mängja lustilisele reisile läbi terve Mulgimaa. Pildi pääl rõõmusteve uvve mängu üle mulgi keele õpeteje Laande Alli ja Riigikogu Mulgimaa toetusühmä esimiis Seederi Helir-Valdor. Pilt: Grenbergi Ave

ÜITSAINUS MULGIMAA

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne

September 2020 (nr 50)

www.mulgimaa.eu

Septembrekuul tulli vällä aalehe Üitsainus Mulgimaa 50. nummer. Sel-
lest aast pääle tulep leht Mulgimaa kodudese üten vallalehtege.

Vällä tulli poole tunni pikkune vilm "Mulgimaa nutikus, inimesed ja
toit", mille jaos and raha Mulgi Kultuuri Instituut LEADER rojektist "Mul-
gimaa tuntus!".

Mulgimaa lipu päeväl, 12. ok-
toobrel valiti uvves Mulgi vanem-
bes Malingu Arvo, kes piap sedä
ammatit kaits aastet.

Pilt: Pääsuke Jaan

Mulgi nädäli lõpetuses peeti ärä edimene mulgi kirjavara laot.

Pilt: Grenbergi Ave

Mulgikiilse uudise om Vikerraadjun ollu joba 15 aastet. Pildi pääl uudis-
te akateje Hallik-Konnula Airi ja Ilves Kristi.

Pilt: Pihlap Küllike

Abja gümnaasiumin olli koolilaste mälumängu „Nupute vällä!“ edimene jagu. Pildi pääl om Mõisaküla kooli
mälumängje.

Pilt: Grenbergi Ave

Mulgimaa laste vulklooripäevä asemel olli kate nädäli pikkune omakul-
tuurivestival, mille käigun Laande Alli käis läbi kik Mulgimaa lasteaia.
Pildi pääl om Öisu latse ja nedne õpeteje.

Pilt: Laande Alli

Keväde kuulutedi vällä edimene mulgikiilside laule võistelus. Sii töi 12 uut laulu, mes kik sügüse uhkel kons-
serdil ette kah kanti.

Pilt: Pääsuke Jaan

Seto Instituut tähist 6. novembrel Värskan konverensige oma 10. sünnipäevä. Ääde suuve-
ge ollive mulgi kah latsin. Pildi pääl om Mulgi vanemb Malingu Arvo ja Seto ülembsootska
Järvelilli Rein.

Pilt: Grenbergi Ave

Mulgi Kultuuri Instituut kuts üles saatma oma jõulusoovi siikörd mulgi keeli. Esiki päämi-
nister Ratta Jüri tei mulgikiilse jõulutervituse.

Mulgi koduvaim Pell tõi õnne ja jagas karistust

Luudus om ennest jälle puhkame säädän. Ku suurt lume ei ole, om iluste näta kik lohu, muhu, kivi ja sammeldet puutüve. Luuduslike pühäpaike uurjale om sii ää aig, sest kivi ei ole lehte taga või suure einä ala paetet, alliku om näta ja maa lage.

Aaluuliste luuduslike pühäpaike otsmise man om tähtis, et nende kohta oles oleme kah rahvajutu. Vanal Liivi ja Läti mõjutustege Mulgimaal om ollu üits esieralik tegelane – Pell (kah Bell, kodujumal, aidnik, Penn, Penni-Jumal, usse isäntti, põglik nimekuju ebäjumal jne). Ennemb om Pelli kah aianukajumales kutsut. Ilusit nimesit tal jakkup – ääl latsel mitu nime.

Pelli “kodukandis” võip pidäde Karksi kihelkonda, sest just säält om temä kohta kokku korjat kige rohkemb täädust. Ülestähendusi om aastidest 1868-1972. Kige edimene tääde Pellist, mille om üles korjanu Hurda kaastüuline Kase Leena, om kah Karksis peri.

Millest sis Pelli-luu kõnele-ve? Kige rohkemb ohverdemisest. Pelli jaos ollive oma ohvrekotusse, ariliguld egäl talul eraldi. Enämbiste olli sii aid (nn tapuaid), kivi, sööti jäet maa vmt, kus viiti söögikraamist uudseohverd ek edimest ohverd, näituses villä, leibä, võid, õlut,

Lillin Timmo talu maade pääl om Ussikivi, mes om ollu kate talu ütime ohvrekotus. Köneldes, et Ussikivil ollu ennemb tapuaid ümmer. Kivi pääle om “värsket” ja mudu “äädmiilt” viitu, näituses uudseleibä või tapet looma liha. Ohverd viiti kah pühädes ja engipäeväs.

Pilt: Laanemetsa Ly

kuurt jmt. Miandse ohvreaia täpselt ollive, ei ole kuigi äste täädä. Kotusse om üles märgit kah pallalt talu nime järgi või ei ole sedägi. Sii tiip aiakotuste väl-läotsmise nüüdsel aal väige rases. Vähäte ülestähenduse Pelli aidust näitäve, et nii ohvrepäiga om ollu piaaigu siandsesama ku Kraasna maarahva ohvreaia – kolmnuka kujuge, ollu talude lähiksen, sinna om viitu uudseohverd, aida om kõrran oitu,

peremiis om aia iist vastuteje jne. Pääle aia om täädä kah ohv-reanni viimist kivi pääle, mes võis kah olla omaette aian, aga enämbiste olli nõndasama kun-nigil talu lähiksen. Pelli luguden om tihti edimese rinnapiima oh-verdemine – esieränis just kivi pääle viimine. Väige tähtis olli jaanipäevä aal ohverdemine – sellel olli esieränis suur vägi.

Miande Pell olli? Temä vällä-nägemisest ei ole kuigipallu tää-

dä. Mõnikörd nimetedes kassi, peni või lindu. Sii võip olla seot sellege, et ohvrepäika viitu süük meelit ligi luume, keda peetigi sis Pellis.

Kas Pell pahatses kah sai? Pühäs peet päika võisive minna pallalt vällä valit inimese, arili-guld peremiis ja/või perenaine. Ku ohvreaida juhtusi mõni töi-ne, tulli ariliguld karistus. Pell võis kariste kogemede pühäpaika lännu kariluumme või pereliik-

mit – kerge karistus olli aiguste või ihuädäde tuumine, kange ka-ristus olli surm. Pellile ei saa sedä pahas panna, sest temä ku kodu-vaim tõi ju iki õnne kah majja, ku tedä vähätigi au sihen peeti.

Om luuta, et varsti saap aka-te Pelli kotussit vällä otsma ja kaardi pääle märkmä, sest ürrjä-tet om Muinsuskaitseammati ja Keskkonnainvesteeringide Kes-kuse rojekt “Aaluulise Pärnumaa viie kihelkonna luuduslike pühäpaike inventuur arhiivialli-kide järgi”. Selle käigun paneve uurja kaardi pääle kirja Elme ja Karksi kihelkonna seni viil kaitse alt vällä jäänu aaluulise luu-dusliku pühäpaiga. Ek sis akkap luudus üten Pellige jälle kõne-leme ja miilde tuleteme müüdä minnu aigu. Seni oodap Pell meid Eesti Rahvaluule Arhiivin ja Mulgimaa luudusen.

Ku sa täät mõnda luudus-likku pühäpaika, mes ei ole viil kaitse ala võet, anna sellest mul-le täädä e-kirjage l.maamets@gmail.com.

Mäemetsa Laura,
pühäpaigaurja

Mulgi kiil: Ilves Kristi

Pikembelt saat Pellist lugede Mäemetsa Laura Tartu Ülikoo-li magistretüüst “Pelli pärimus Mulgimaal: traditsioon, tuntus ja tähendus”, mille levvät inter-netist.

Mulgi näituse oodave vaatejit

Mulgi Kultuuri Instituut nõi om olemene kolm näitust, mida saap telli rahva-majadese, kunstisaalese, kuu-lese, külämajadese ja mujale, kos vaatejit om. Kaits neist om Rosenbergi Ülle joonistet raamatupilte näituse ja üits Mulgimaa aaluu välläpanek.

Mulgi aabits “Mütäs Mati luu” sai valmis 2016. aastel. Kuna Rosenbergi Ülle tettu aabitsepil-di rahvale väige miildisive, võtt

Mulgi Kultuuri Instituut nõus nii ärä raami ja neist omaette näitus tetä. Kirjapapre suurutse pildi om raame sihen ja päält laasige. Pilte om paarkümmend.

Mulgi aabitse päätegelane om mütäs Mati, kes uurip maad ja ilma ja saap kokku egätsuguste tegelastege. Luu ja pildi kõne-levve taluelust, luudusest, kodust, perest ja mulgi kommetest.

Näituse „Mulgimaa aalugu“ sääd 2019. aastel kokku Abja gümnaasiumi aaluuõpete-

je Kreevsi Maile. Kümne suure papptahvle pääl om pildi ja jutu talude välläostmisest, äärbäni-dest, laatest, raudtiist, linavabriki-dest, ariduselust, mulke juurdest, ärkämisaast ja küiditemisest.

2020. aaste keväde sai Tar-

tu ülikooli Lõune-Eesti keele ja kultuuriuuringide keskuse iistvedämisege valmis töine Rosenbergi Ülle pildinäitus «Ämä-riguaa luu pilte pääl». Vaatemi-ses om vällän 20 pilti raamatust «Ämäriguaa luu. Tarvastu». Pil-

di om kergide kapa-laate pääl.

Kel om mõne näituse vastu uvi, andku sellest täädä Mulgi Kultuuri Instituudile e-kirjage mki@mulgimaa.ee või kõlistegu tel 5885 7355.

ÜM

Minevaaste septembrekuul olli näitus “Ämäriguaa luu pilte pääl” vällän Tarvastu raamatukogun.

Pilt: Pihlap Küllike

Näituse „Mulgimaa aalugu“ sääd kokku aaluuõpeteje Kreevsi Maile.

Pilt: Sepä Lauri

Lilli luudusmaja aidan saap oma käege linataimest niiti tetä

Juba mitu aastet olli mede Junistuses näidate latsile linatüüsit. Aga nagu rahva sehen üteldes, et unistuse tükive täide mineme, nii olli mede man kah.

Vähäaaval koguni aita egät-sugutsit linatüüriistu ja suvel kasvatime põllu pääl peris suure portsu lina kah. Talve saime vana aida seinä, lae ja pörmandu soodaritsige vanast mustusest puhtas tetä. Ruum sai elektre-valguse ja vilminäitämise tehnikka, mille abige saap seinä päält õppevilme nätä. 2020. aastesügüses ollive oleme kik võimaluse, et akate kuulele pakma rogrammi „Lina siimnest särgini ja tõise talutüü“.

Eesti Rahvakultuuri Keskuse rojekti abige saime pakku seda rogrammi kuvvele Mulgimaa koolile. Valgamaa poole päält käisive linatüüd õpman Ala, Tõrva ja Riidaje latse. Villändi poole päält Abja, Karksi-Nuia ja Alliste latse. Kokku 130 õpilast ja õpetejet 7.-9. lassese.

Rogramm om kokku pant mitmest jaost. Kigepäält om väike jutusoõr Mulgimaast. Latse saave kaardi päält selges, kus Mulgimaa om, mitu kihelkunda siin om, mis om rahvarõovaste man esieralikku, kust om Mulgi nimi tullu, millege mulgi rikkas saive ja mida tähendeve värvi Mulgi lipu pääl. Latse tutvusteve endit kah mulgi keelen. Sis vaadetes tillikest vilmikest linatüüdest ja jagates latse viies kihelkunnas. Övven akkave kik rupi oma tüüsit tegeme. Üte saeve katemehesaage puid ja riivive kapstid, tõise söödäve kodujannessit ja obesit, kolmande niidäve einä, teeve akkurige peenikes ja viive kanadele, nelläs rühm akip kartult ja söödäp kitsi-lam-

Luudusmaja aidan saap suure massinege lina murda. Pilt: Lätti Ene

bit, viies rühm tiip aida man linatüüd. Egä laits saap endele linapeo ja akkap sis lõugutejege või suure murdmisemassinege vart murdma. Ropsimõögage om vaja sis sii peo ärä ropsi ja viimäte linakamme pääl kammi. Kammit kiust saap egäüits esi nüüri tetä ja selle liiatsi ümmer keerute. Niimuudu saap aru kah ketramise põhimõttest.

Kui kik etteantu tüü om tetu, sis minnas luudusmaja sissi. Üte akkave Laanemetsa Liina käe all tuan ketramist, kangastelge pääl kudamist ja linatsit rõõvit õpma. Tõise teeve köögin esi võid ja Mulgi korpe. Liidi pääl tetäs kohupiimä ja lavva man pannas ümmer mulgikiilsit retsepte. Õpites lihtsampsit sõnu ja nalla saap pallu, ku vällä tulep, et kanaperse kasuve maja nuka man, mitte ei joose usseaia pääl. Terve rogrammi aa kõnelep üits juhendeje mulgi keelen. Lõpus om nõnda tore kullete, ku latse akkave kah omavahel murdekeelen miilde jäänu sõnu ütlem.

Lõpus om sõbralik „Kuldvil-

lak“, kus tuletetes miilde kik sii, mes päeväge ärä õpit. Kik latse ollive sügüse selle rogrammige rahul ja kooli kitsive takkajärgi. Selleperäst võime julgeste sama rogrammi tõistele kah pakku.

Uvvel aastel om peris pallu kuule anden joba täädä, et tahas mede linarogrammista osa võtta. Loodame, et sii aigus annap järge ja saame iki uvilisi vastu võtta.

Oleme valmis pakma siandisit mulgi kultuuri ja keelege tuttavetes saamise rogramme täiskasunu inimeste ruppele kah. Elu om näidänu, et vägä pallude suure inimese näeve edimest korda, kudas linataimest niiti saap ja om vägä üllätunu. Tõistele miildip jälle miilde tuletete, kuis latsepõlven vikatige niideti ja siaravvage kartult peenikes lüüdi.

Me kaeme siin luudusmaja man iki alle oida neid vanu talutüüde tegemise tarkusi ja oleme õnneligu, ku kedägi tõist kah siandse asja uviteve.

Laanemetsa Ly
Lilli luudusmajast

Latsela

Siil ja karu

Siil tullu pikä reisu päält ja tahtan karu manu eläme jää. Ta pallel, et karu lubas talle oma kuupast üte nukakse, kos ta külmä iist varju saas. Karu es ole vastu ja andki üte nukakse oma kuupast siilule.

Ku siil olli sääl mõne päevä ärä elänu, läits ta julgembes, ai oma okka õige arali ja olli joba karule tülis. Egä päeväge läits siil järest pahurembes, nõnda et viimäte es saa kuupaomanik enämb summagi asu, egä liigutemise man teive siilu okka talle aiget.

Karu üteli oma külälisele: „Ää söber, ma saa nüid aru, et miu maja mede mõlembe jaos ülearu kitsas om. Om paremb, ku sa siit mujale läät.“

Siil üteli rahuliguld vastu: „Kitsas om jah, a miul om peris ää siin olla ja mia ei lää kunnigile. Küll sii vällä lääp, kel kitsas om.“

Karu taht siilu kariste, a siil ai kik okka püsti ja karu es saa talle midägi tetä.

Mesikäpp pidi otsma omale uvve päävarju.

Eesti rahvajutt

Ruute sissi om ärä paetet 10 lindu, kedä võip talve nätä.

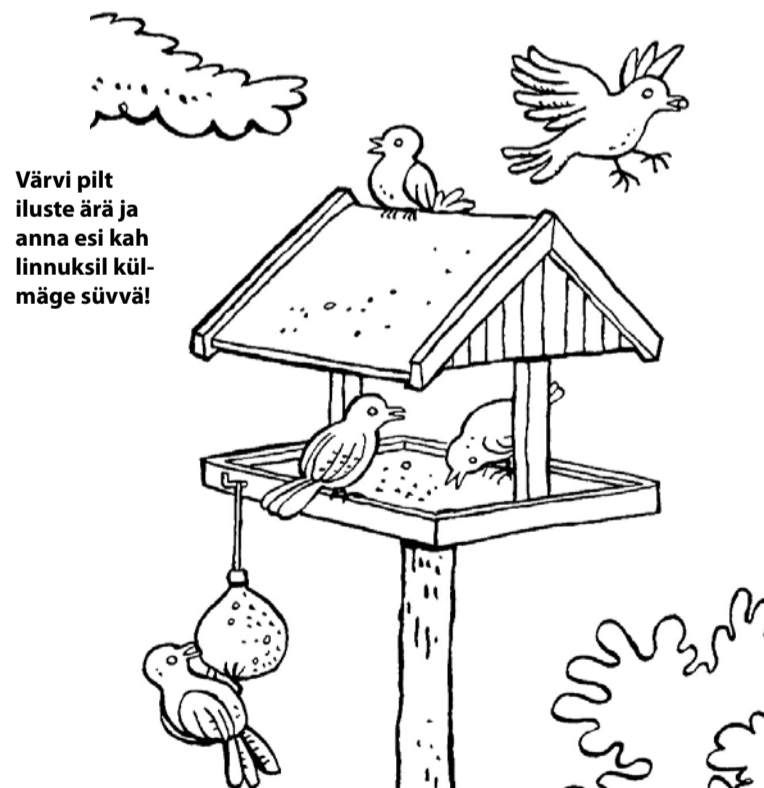
TIGANE, PAKLAPÖRR (rähn), AKK, ARAK, ALLVARES, VARBLINE, TUI, PASKRÄSTÄS (hallrastas), LEEVIK, NURMKANA.

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

H	G	A	J	M	I	T	O	E	M
M	K	E	G	Ü	B	M	U	N	Ä
K	Õ	N	M	L	E	E	V	I	K
G	M	A	U	D	Ü	A	J	L	Ö
R	J	G	Õ	R	O	R	M	B	G
Ä	B	I	S	V	M	A	S	R	E
S	Ä	T	S	Ä	R	K	S	A	P
D	L	M	J	B	H	Ö	A	V	P
A	L	L	V	A	R	E	S	N	Ü
P	A	K	L	A	P	Õ	R	R	A

Sääjä sõna õigete rivvi, sis saat üte vanasõna. Kirjute sii juti pääle!

TÜÜ TETTU RUMAL KAVVA RUTTU TETTU TÜÜ KAUNIS.

Värvi pilt iluste ärä ja anna esi kah linnuksil külmäge süvvä!

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa

Aalehe välländmist toeteve Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetamise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetus:

e-post: mki@mulgimaa.ee

post: Mulgi Kultuuri Instituut, Leerimaja,

Kulla küla, Mulgi vald, 69509 Viljandimaa

toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.

Nalla kah

“Mes sa rõõgit sääl?”
“Siin om ämlik!”
“No las ta olla.”
“Ta om nii irmus!”
“Egä sia kah ülearu ilus ei ole, a temä küll ei rõõgi.”

“Kas sa liha süüt?”

“Ei süü.”

“Aga kala?”

“Ei süü kala kah.”

“Kas sa olet sis taimetoitlane?”

“Ei, mia ole pensjunäär.”

Mesperäst om mulgil suur nõna?

Selleperäst, et õhu iist ei pia ju masma.

Kaits maamiist vaidleve, kas iki om vaja kiili mõista või ei ole. Edimene arvap, et om, ja tõine usup, et ei ole. Vaidleve ja vaidleve.

Äkki piap nende man üits autu kinni ja vällä astup, miis, kes uurip läti keelen, kudas järve viirde sõita.

Maamihe ei saa midägi aru. Võõras küsüp sis kohe uvveste inglise, soome, rootsi, saksa, rantsuse keelen kah.

Mihe ei saa iki midägi aru. Võõras lüüp käege ja sõidap edesi.

Üits miis ütelp sõs tõisele: “Näe, sii mõist küll võõrit kiili, a kasu es ole sellest midägi.”

Poig tulep uvve tüdrikuge emä ette: “Emä, saa tuttavetes, sii om miu vällävalitu.”

Emä: “Kas parembet es levvä?”

Poig: “A mia armaste tedä just sedäsi, nagu ta om!”

Emä: “Ole vakka, poiss, ma kõnele tüdrikuge!”

Esä loep pojale unejuttu: “Ellive üitskõrd kaits pörsakest ...”

“Mesperäst kaits?” nõvvp poig. “Kolm piap ju oleme!”

“No kuule, pojake, meil ollive ju just jõulu ...”

Õisu lasteaed sai 35

Jõulukuul tähistas Õisu lasteaed 35. aastapäeva. Laulsime sünnipäevalaulu, söime torti, oli palju õhupal- le ja lustimist. Meenutasime endiseid töötajaid ja kõiki lapsi, kes meie lasteaias on käinud. Välisuksele panime stendi piltidega lasteaias traditsioonide kohta.

Lasteaed avati Õisuus 17. detsembril 1985. aastal. Algselt asus see Õisu sovhoosi Kurvitsa osakonnas aastatel 1965–1980. Lasteaed töötas ööpäevasena ja seal oli kaks rühma. 1980. a toodi asutus sovhoosikeskusele lähemale, Ülemõisa EKE-ta-

resse. Kuna lasteaiakohtade nõudlus oli suur, ehitati eriprojekti järgi valmivasse Õisu 18-korterilise elumaja esimesele korrusele ruumid kahele rühmale. Õisu sovhoosi lasteaed mahutas 40 last. Teeninduspiirkonnas elavate laste vähesuse tõttu renoveeriti 1992. a lasteaed üherühmaliseks. Oleme tänaseni liitühmaline lasteaed.

Täname kõiki, kes meid sel tähtsal päeval mees pidasid.

LILLI SIHT

Õisu lasteaias õpetaja

Sünnipäeval pakuti torti.

FOTO: MARE KUUR

Eriilmelised kontserdid Abja kultuurimajas

Vaatamata keerulisele aegadele kultuurimaastikul proovime publikuni tuua eriilmelisi kontserte. Selle aasta esimesel kontserdil, **23. jaanuaril**, astuvad rahva ette viuldaja Marie-Helen Aavakivi ja klaveril saadab Ralf Taal.

Viiuldaja Marie-Helen Aavakivi (Rannat) omandas magistrikraadi MA cum laude viiuli erialal 2012. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias (EMTA) prof Alexandr Fischeri ja prof Tõnu Reimanni juhendamisel, millele aastatel 1995–2007 eelnesid viiuliõpingud Tallinna Muusikakeskkoolis (TMKK) õp Toomas Nestori juures. 2019. aasta kevadel

kaitses Marie-Helen Aavakivi EMTA-s doktorikraadi (PhD) teemal „Professor Johannes Paulseni viiuliõpilaste repertuaar ja esitusstiil 1930. aastatel Eestis“ (juhendajad prof Kristel Pappel, prof Urmas Vulp, prof Marje Lohuaru), töötades samas õppejõuna. Ta on avaldanud artikleid Eesti viiulikoolkonna kujunemisloost ajakirjades „Muusika“ ja „Teater. Muusika. Kino“ ning esinenud samateemaliste ettekannetega mitmetel konverentsidel Tallinnas ja Varssavis.

Ralf Taal on lõpetanud Tallinna Muusikakeskkooli ning Eesti Muusikaakadeemia, tema erialaõpinguid

juhendasid vanemõpetaja Maigi Pakri, professor Bruno Lukk, dotsent Lauri Väinmaa ning professor Peep Lassmann. 1989. aastal võitis Ralf Taal rahvusvahelise noorte pianistide konkursi Ústí nad Labemis. 1993. aasta septembris võitis ta esikoha Eesti Muusikaakadeemia ja Norra saatkonna korraldatud Edvard Griegi 150. sünniaastapäevale pühendatud üleriigilisel pianistide konkursil. 1994. aastal võitis ta üleriigilise pianistide konkursi ja noorte interpretide konkursi „Con Brio“ ning oli hooajal 1994/95 Eesti Kontserdi stipendiaat. 1995. aastal sai ta Schuberti nimelisel

rahvusvahelisel pianistide konkursil Dortmundis noorima finalisti eripreemia. Aastal 2011 pälvis ta Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia.

Järgmine kontsert on kavas **6. märtsil**, siis astub üles David Chevallier trio Prantsusmaalt. Pillidest on laival esindatud kitarr, kontrabass ja löökriistad. Neile lisaks noor jazzlaulja Anett Tamm Eestist.

Kontserdile tulles peame kinni reeglite – desinfitseerime käsi ja kanname maski. Haigena püsime kodus! Häid kontserdielamusid!

LAURI SEPP

Tänuõnad aiandus- ja mesindusseltsilt

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Seltsi (AMS) juhatus tänab aastalõpuüritusest osavõtnuid, kes vaatamata raskele olukorrale suutsid oma huvitavate ettepanekute ja mahlase huumoriga meeolu üleva hoida.

Suurim tänu kõige vanemale osalejale, 92-aastasele Helju Lehesmetsale, kes oli ühtlasi Mulkide Seltsi Abja osakonna eestvedaja ja Murri häärberi taastamise organiseerija; Abja apteegi juhatajale Aime Riivikule heade nõuannete eest, kuidas hoida end ja püsida

Seltsi aastalõpu koosviibimine Murri häärberis. FOTO: ANNIKA VEIDENBERG

tervena ning Liia Oidemaale, kes jagas igale osalejale pudeli omatehtud pohla-, jõhvika- või mustikamahla.

Püsigem terved!

KARKSI-NUIA AMS JUHATUS

Austades kohalikku toitu, vanavanemate pärandit

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Selts (AMS) tänab Viljandimaa Omavalitsuste Liidu vanematekogu otsuse eest eraldada kohaliku omavalitsuse programmist (KOP) toetust projektile „Kolme küla ja Karksi-Nuia AMSi tegemised 2021. aastal“ summas 2287 eurot. Mulgimaa rahvatoidud on osa siinsest kultuuripärandist. Taluperenaised on põlvkondade viisi andnud

edasi oma oskusi, toetudes perekonna traditsioonidele ja kogemustele.

Karksi kandi perenaistele kavandab Karksi-Nuia AMS antud projekti raames kohaliku toidu valmistamise õppepäevi, mis toimuvad Murri häärberis jaanuarist septembrini kord kuus. Grupi suuruseks on kuni kümme huvilist. Peale söögitegemise pööratakse tähelepanu ka lauakatmisele

ja -kommetele ning põlled tegevusele. Oma teadmisi ja oskusi jagavad kohalikud perenaised: Jutta Räägel, Liia Oidema, Viiri Vilgats, Viivika Sarv, Helin Märtnan ja Maimu Tamm. Valmistatud toitade retseptide kogumist ja trükkimist toimetab MTÜ Karksi Haridusselts. Sama projekti raames toimub juulikuus õppereis Setumaale sealsete tavade ja toidukultuuri tundmaõppimiseks.

Projekti tegevust juhivad Leili Nael. Esimene kokkusaamine on Murri häärberis 23. jaanuaril kell 12 koos AMSi juhatuse ja perenaiste ning õppepäevade korraldajatega. Ühtlasi on projekti tulemus ka üheks osaks meefestivali korraldamisel.

LEILI NAEL
koos AMS juhatusega

“100 aastat soome-ugri iseolemist”

Abja kultuurimaja esimesel korraldusel on üles pandud näitus „100 aastat soome-ugri iseolemist“.

Rändnäitus käsitleb eestlaste ja meie hõimurahvaste autonoomiate ning iseseisvuse kujunemist saja aasta eest. Sellal toimusid pöördelised sündmused kogu Venemaal ja Euroopas, lisaks Eesti, Soome ja Ungari iseseisvumisele saavutasid territoriaal-autonoomia Nõukogude Venemaa suuremad soome-ugri rahvad: mordvalased, udmurdid, marid, komid ja karjalased.

Neile sündmustele pühendas Fenno-Ugria 2018. aastal ERMis toimunud hõimupäevade konverentsi, mis oli ühtlasi osa soome-ugri rahvastele suunatud Eesti 100. sünnipäeva välisprogrammist. Kuna huvi seni käsitlemata teemavaldkonna vastu oli suur, koostasime konverentsi ette valmistamise käigus meieni jõudnud materjalidest teabenäituse, mis aitaks tutvustada sugulasrahvaste ajalugu ning iseseisvuspüüdlusi laiemalegi üldsusele.

Selleks aitasid konverentsil osalenud väljapaistvad ajaloolased juurde hankida hulga foto- ja tekstimaterjale, millele lisasime omalt poolt nende rahvaste ajalugu käsitlevat üldist informatsiooni.

Näituse on koostanud ajaloolased Jaak Prozes ja Peep Pillak, toimetanud Kadi Sarv, näituse kujundasid Peeter Laurits ja Kadri Liis Rääk.

Näituse on välja andnud MTÜ Fenno-Ugria Asutus.

Näitust saab vaadata veebruari lõpuni.

LAURI SEPP

Kriisiaeg palveks ja tänuks

Oleme jätnud seljataha keerulise aasta. Nii huvitava numbriga kui ka 2020. aasta oli, jäi sellest paraku meelde palju vaeva ja küllaltki palju tühjust. Ometi soovin, et suudaksime leida möödunud aastastki kõige ilusamaid mälestusi. Mina isiklikult meenutan mitut puhkusepäeva, mil külastasin kodumaiseid kirikuid. Selliseid külastusi pole ma ammu teinud. Usun, et paljudel meist on sarnased armsad mälestused, millest kujunes lausa nauding.

Seekord on meie uue aasta head soovid väga siirad. Aga me ei tea, millal hakkab kriis leevenema. Ühtaegu igatseme ja loodame, aga ka kardame.

Olen jõudnud koroonakriisi puhul mõistmiseni, kui vajalik on meile usuline palve ja tänu. Just sellisest palvest ja tänust on meil suur puudus. Meedia küllastab meid rohkelt uudisterägistikuga, arvudega, edetabelitega, kampaaniaga, mis kõik on liigselt erutav ja heidutav. Kui me võitleme tõsise haiguse ja kriisiga, siis me vajame siirast, alandlikku, vaikset palvemeelt. Kui oleme leidnud vahendi ohu vastu ehk vaktsiini, siis vajame siirast tänu Jumala ees. Ilma palve ja tänuta on meil raske mõista koroonakriisi tegelikku tõsist. Usuline palve ja tänu kainenstab meid, annab selgust, aitab ka leppida mõne teadmatusega ning aitab leida meie jaoks sobivat õiget teed.

Kutsun teid aktiivselt leidma võimalusi palveks ja tänuks.

ARVO LASTING

Mulgid platsile

MTÜ Spordiklubi Halliste loodi 2004. aastal eesmärgiga elavdada Halliste valla spordielu. Tegutsemise esimestest aastatest alates on spordiklubi vallavalitsuse toel taotlenud toetust erinevatest fondidest. Seda on saadud mahukateks investeeringuteks, nagu laste mänguväljakud ja Halliste koolimaja jõusaal. Mitme toetuse abil oleme korraldanud võistlusi, infopäevi ja koolitusi erinevate spordialade tutvustamiseks. On organiseeritud nii laagreid kui ka võistlusi, ikka selleks, et tekiks huvi ja harjumus spordiga tegeleda. Eelkooliealiste laste liikumisrühm alustas just nimelt spordiklubi algatusel, esialgu projektitoetuse abil, nüüd rahastab seda omavalitsus. Spordiklubi on suutnud alates tegevuse alustamisest kaasata väga palju rahalisi vahendeid

Spordinädala raames toimunud orienteerumispäevakust võtsid osa kõikide Mulgi valla koolide õpilased.

FOTO: MARI KAHU

nii investeeringuteks kui tegevusteks, kokku ligi 90 000 eurot.

Et plaanid teoks saaksid ja tegevused õnnestuksid, on alati tarvis pühendunud inimesi. Spordiklubis Halliste on nendeks Maiker Reimann, Anneli Roosalu ja Mari Kahu. Viimane juhtis neli aastat koostöös Abja spordiklubiga PRIA Leaderi programmi ühisprojekti „Mulgid platsi-

le“. Selle eesmärk on parendada vaba aja veetmise võimalusi piirkonnas ning muuta elukeskkond atraktiivsemaks. Ühisprojekti kogu eelarve oli ca 26 500 eurot. Mulgimaal on ehitatud mitmeid spordirajatisi, kuid kindlasti ei ole kõik erinevad võimalused veel maksimaalselt kasutuses.

Mahukamateks investeeringuteks projektis olid spinninguratta soetamine Halliste

kooli jõusaali, orienteerumiskaartide loomine Abja-Paluoja terviserajale ja Halliste kooli ümbrusesse. Võrk-, jalg-, korv- ja sulgpallid, rulluisud, sulgpalli ja lauatenise reketid on Halliste kooli võimlas ning neid on võimalik huvilistel kasutada, võttes spordiklubiga ühendust.

Alates 2016. aastast on nelja aasta jooksul korraldatud 50 erinevat võistlust või koolitust. Kokku osales 2475 inimest. Valdavalt on need Mulgimaa inimesed, aga näiteks laste korvpallivõistlustest võttis osa külalisvõistkondi Jõgevamaalt, Järvamaalt ja Tallinnast.

Täiskasvanutele suunatud 22 koolitusel on osalenud kokku 346 huvilist.

Koolidevahelised võistlused toimuvad harva, eriti võistkondlikel aladel. See omakorda ei motiveeri lapsi

sportima kogu aasta jooksul. Ühisprojekti jooksul korraldati erinevas vanusegrupis lastele turniire pallilähingus, korv-, võrk- ja jalgpallis.

Nelja aasta jooksul osales „Mulgid platsile“ sündmustel üle 1000 noore. Suur osa neist oli kohal mitmetel erinevatel turniiridel ja koolitustel. Korraldasime orienteerumis-, lauatenise-, jalgpalli-, jalgratta- ja rulluisuõpetusi. Toimusid koolinoorte turniirid pallilähingus, minivõrk-, võrk-, korv- ja jalgpallis. Osalejaid oli Abja-Paluoja, Hallistest, Karksi-Nuiast, Tõrvast, Tarvast, Kolga-Jaanist, Kilingi-Nõmmest, Viljandist, Saarepeedilt ja Harjumaalt. Mulgimaa koolide transpordikulud kaeti ühisprojekti eelarvest.

2020. aasta spordinädala raames korraldasime orienteerumispäevaku kõigile Mul-

gi valla koolide lastele. Kolme päeva jooksul otsisid Abja-Paluoja terviserajale peidetud 28 punkti üle 500 noore. Täname pikaajalise rahalise toetuse eest Halliste vallavalitsust ning ühisprojekti elluviimisel PRIA Leaderi meetme toetust rahastanud MTÜ Mulgimaa Arenduskoda ja Mulgi vallavalitsust.

MTÜ Spordiklubi Halliste ootab oma ridadesse inimesi, kellel on soov liikuda ja teisi liikuma motiveerida. Võtke ühendust Mari või Anneliga, Facebooki lehe MTÜ Spordiklubi Halliste kaudu. Piirangute leevenedes jätkub pühapäeviti võrkpalli mängimine Halliste kooli võimlas.

MARI KAHU
ANNELI ROOSALU

MTÜ Spordiklubi Halliste

Abja motomeestega peab arvestama

Värskelt vahetunud aasta-number ning loodetavasti varsti algav uus motokrossi hooaeg on sobilik hetk lahkunud aasta vägitegude meenutamiseks. Peagi seisavad masinatel ratsutajad taas stardipuu taga võtmaks mõõtu juba uutest sarjades.

Abja gümnaasiumi minivõistkond kasutab autode garaažina kasutusel olnud ruumides toimetab juba 15 aastat tehnikaring Kõrr, kus põrivate ratsudega jäändav üheskoos huvilised, kellele ainsaks tegevust piiravaks omaduseks on sõiduvahendi taltsutamiseks vajaliku iherammu võimalik nappus.

Kunagisse kooli õunaeda on rajatud krossirada, mida targu arendatakse. Juba aastaid on selles väikeses motopesas põristajad oma masinad mõnikord ka suurtele krossidele kaasa võtnud. Aastal 2019 kasvas sõiduisu nii suureks, et Abja tehnikaringi särke kolmiti konkurente peaaegu kõigil Olerexi noortesarja osavõistlustel. Talvine katsetus Sõmerpalu siserajal Baltic Cup 2019/20 sarjas süstis enesekindlust veelgi, sest Robin Kahu suutis end ühel etapil poodiumile tüürida ning teistegi Abja sõitjate kohad sarja kokkuvõttes polnud protokollil viimastel ridadel.

Ühe pisikesse motopundi elu ülesanne pole kindlasti iga hinna eest suurte võistlustel meistritiitlite saavutamine. Niisuguseks vägiteoks puuduvad harrastajatel kõik vahendid parellast suure tahtmise. Tõsimeelne tehnikaga sehkendamine nõuab püsivust, õppimisvõimet ja kirge. Krossimeeste hooaeg 2020

Ralf Kahu Holstre-Nõmmel võidukarikaga. Pildil ka 6. koha saanud Krissy-Eliis Raba.

jäi lühikeseks, sest esimene Abja mulkide masinapargile sobilik mudamaadlus toimus alles 11. juulil Tihemetsas. Kirja saadi esimesed tulemused Eesti noorte karikavõistlustel ja Eesti meistrivõistlustel. Pitbike MX klassis sai 6. koha Robin Kahu. Tihemetsa MK värvides abjakas Kaido Raal oli 4., kuid Eesti kaitseväge ajateenijana jäi see tema ainsaks võidusõiduks. Bitbike Semi88 klassis kuulusid abjakatele kohad viiendast kaheksandani: Evert Kangur, Krissy-Eliis Raba, Raul Pinsel ja Tarmo Raba. Bitbike Semi88 Junior klassis sõitis ainsana Mikk Pinsel, kes sai 5. koha.

Kaks nädalat hiljem seati masinad jonele Türi. Bitbike MX arvestuses asus rajale Marko Tenno, kes stabiilse sõiduga kokkuvõttes 7. koha teenis. Bitbike Semi88 arvestuses asus stardipuu taha eelmisel etapil sõitnute kõrvale Robin Kahu. Kui ülejäänud abjakad püüsid otavahel sellelgi etapil kohata viiendast üheksandani (5. Tarmo Raba; 7. Evert Kangur; 8. Krissy-Eliis Raba; 9. Raul Pinsel), siis Robin

Abja juuniorid Ralf Kahu ja Mikk Pinsel autasustamisel Holstres.

FOTOD: ENN PINSEL

sekkus pikema arupidamiseta medalite jagamise ning tassis koju pronksised auhinnad. Bitbike Semi88 Junior arvestuses asus starti Mikk Pinseli kõrvale Robini vend Ralf. Mikk sai kirja viienda ja Ralf kuuenda koha.

Augustikuu keskel võeti mõõtu Jõgeva lähisel Linnamäe krossirajal. Bitbike MX masinatel osales Abja jaoks Marko Tennole ka Aimar Peterson. Marko püüdis oma sõitides kindlalt 7. kohal, kuid Aimar kogus aina hoogu. Kokkuvõttes oli ta viies. Bitbike Semi88 ratsudel toimetati Abja tehnikaringi särke sõitjad tavakohaselt esikümne teises pooles, kuid

Robin Kahu püüdis enam. Mõlemas sõidus ei õnnestunud küll võiduni trügida, kuid teine koht jäi kindlalt tema valdusse (kokkuvõtte Linnamäel: 2. Robin Kahu; 6. Evert Kangur; 8. Tarmo Raba; 9. Raul Pinsel, 11. Krissy-Eliis Raba). Bitbike Semi88 Junior arvestuses kulges esimene sõit eelmise etapi koopiana, kuid teises sõidus keeras Mikk Pinsel „rulli“ ning hõivas teise koha. Ralf riskis ei võtnud ning püüdis vääramatuna oma kuuendal positsioonil. Koduteed alustas Mikk etapi pronksikarva auhindade omanikuna, Ralf kuuendana.

Seitse päeva hiljem koh-

tusid juba igati tuttavad rivaalid Haanja krossirajal. Pitbike MX võistluse tegi kaasa ainult Aimar Peterson. Kohad 9. ja 7. andsid lõpuprotokollis talle 8. koha. Pitbike Semi88 masinatel sõitjatest olid koju jäänud vennad Kahud. Loodus aga tühja kohta ei armasta. Robin Kahu loorberid ei andnud hingerahu Krissy-Eliisile ning neiu tegi oma selle hooaja parimad sõidud. Esimese sõidu 4. ja teise 5. koht lubasid koju naasta neljanda kohaga (ülejäädud abjakad: 7. Evert Kangur; 8. Raul Pinsel; 10. Tarmo Raba). Pitbike Semi88 Junior nimistus saavutas Mikk Pinsel seekord etapi neljanda tulemuse.

29. augustil oodati põristajaid Holstre-Nõmmel krossirajale. Kohal olid kõik sellel hooajal võistluste õhkkonda nautinud abjakad. Pitbike MX masinatel püüsid Aimar Peterson ja Marko Tenno oma kättevõidetud positsioonidel. Aimarile sai päeva lõppedes 6. ja Markole 8. koht. Pitbike Semi88 klassi sõidud said Abja tehnikaringi särke põristajatele põnevad. Esimese sõidu 5. koht ei ajanud „põõsasse“ Robin Kahu võidulootust. Teises sõidus tuli ta stardikoridorist esimesena ning ülejäänud võidu pretendendid pidid selle olukorraga leppima. Ka kokkuvõttes sai poodiumi kõrgem aste seekord Robin Kahule. Masinaklassi järgmised abjakad: Krissy-Eliis Raba 6., Evert Kangur 8., Tarmo Raba 10. ja Raul Pinsel 12. koht. Pitbike Semi88 Junior startides andis Mikk Pinsel juba üpris kindlale hooaja esikolmikule lahingu, jõudes esimeses sõidus kolmandaks. Teises sõidus

tuli ruudulipp siiski neljandana vastu võtta ning päev lõppeski selle kohaga. Ralf Kahu hoidis kindlakäeliselt kuuendat kohta.

Holstre-Nõmmel lõppesid Abja tehnikaringi krossisõitjate 2020 hooaja suured võistlussõidud. Kaks sõitjat said kirja Pitbike MX klassi Eesti meistrivõistluste punktid. Osaletud etappide vähesuse tõttu jagus nendest ainult kahe viimase koha tarbeks. Kui aga osaletud etappidelt saadud võidupunkte silmitseda, oleks kogu sarja kaasategemisel nende sõitjate nimed kindlasti palju kõrgematel ridadel.

MiniDirt Cup Pitbike hooaja kokkuvõttes leiame MiniDirt Cup Pitbike MX viiendalt realt Marko Tenno ja seitsmendalt Aimar Petersoni nime. MiniDirt Cup Pitbike Semi88 2020 hooaja tabeli esimesel real troonib Robin Kahu; 6. Tarmo Raba; 7. Evert Kangur; 9. Raul Pinsel; 10. Krissy-Eliis Raba. Hooaja esikümne pooltelt kohtadelt leiame Abja värvides sõitjad. MiniDirt Cup Pitbike Semi88 Junior sõitjate hulgas kuulus hooaega kokkuvõttes tabelis 4. koht Mikk Pinselile ja 6. positsioon Ralf Kahule.

Käes on uus aasta ning ees ootamas seda sisustavad tegevused. Tarmo Raba, Viljar Kahu, Andi Sõmmer, Heiki Põllumäe, Vitali Kangur, Aimar Peterson on need mehed, kes oma aega ja vahendeid Abja noorte tehnikahuvi toetamiseks panustavad. Loodetavasti leidub tulevikuski noori, kellel tahtmist tsikli ohjamisega selg higitseks teha.

ENN PINSEL
kahe motopoiisi isa

KUHU MINNA

ABJA KULTUURIMAJA

I korrusel näitus „100 aastat soome-ugri iseolemist“
17.01 kell 12 Pühapäevased kohtumised. Valdur Mikita „Loodus ja loovus“
23.01 kell 17 Muusika Eestimaale. „Marie muusika“. Marie-Helen Aavakivi – viiul, Ralf Taal – klaver. Pääse 7.- / 5.-
13.02 Soome-ugri kultuuripealinna 2021 avamine

HALLISTE RAHVAMAJA

24.01 kell 12 loodusõhtu „Haruldased putukad ja erilised kohtumised“. Küläs bioloog ja loodusfotograaf Urmas Tartes

HALLISTE RAAMATUKOGU

4.-31.01 raamatunäitus „Lugeja soovib lugejale“
4.-31.01 raamatunäitus „Herta Laipaik 100“
1.-28.02 raamatunäitus „Aasta 2021 tegijad looduses“
1.-28.02 raamatunäitus „Heljo Mänd 95“

KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUS

1.-31.01 Mõisaküla käsitööringi näitus II korruse fuajees
4.-29.01 näitus „Lapiline Balti kett“ sinises saalis
5.-31.01 Ülle Rosenbergi näitus „Ämariguaa luu pilte pääl“ I korruse fuajees
16.01 kell 9 laat kultuurikeskuse ümbruses. Müügikoha broneerimine ja lisainfo 5837 6587
25.01 kell 19 kontsert, ansambel Helikristallid, piletid 5.-/7.-
1.-28.02 Meelis Heli fotonäitus „Hing ihkab vabadust“
2. korruse fuajees
1.-28.02 näitus „Eesti pressifoto 2019“ sinises saalis
Näitused on avatud E-N 9-17, R 9-15
13.02 kell 9-14 laat kultuurikeskuse ümbruses. Müügikoha broneerimine ja lisainfo 5837 6587
13.02 kell 18 sõbrapäeva seltskonnatantsu päev, esineb ansambel MaMa. Lisainfo, piletid ja laudade broneerimine kultuurikeskus@karksi.ee või telefonil 435 5529
18.02 kell 19 kontsert, Klassikatahed Karksi-Nuias. Esinevad Helin Hallik (kitarr) ja Kristjan-Jaanek Mölder (bariton). Piletid 5-/7-

Jälgi meie tegemisi ning värskemaid infot kodulehel www.kultuurikeskus.karksi.ee ja Facebookis. Seoses koroonaviiruse levikuga palume jälgida jooksvat infot ürituste toimumise kohta.

KARKSI-NUIA RAAMATUKOGU

2.-31.01 näitused „Herta Laipaik 100“ ja „Lumega või lumeta“
1.-27.02 näitused „Abielu kütab kirgi“ ja „Heljo Mänd – Sinu vanemate lemmikkirjanik“

LILLI KÜLAMAJA

24.01 kell 14 helkurprossi tegemise töötuba
31.01 kell 14 piparkookide küpsetamise ja kaunistamise töötuba

MURRI HÄÄRBER

23.01 kell 12 projekti „Kohalik toit“ tegevuskava arutamine. Eelregistreerimine tel 5695 8776

MÕISAKÜLA KULTUURIMAJA

20.01 kell 17.30 Mängufilm „Hüvasti, ENSV“.
Pääse 5.-/3.50.-
30.01 kell 11-14.00 Laat „SulleMulle“ tule ostma, müüma, vahetama kodus seisma jäänud esemetega. Sinu vana on minu uus!
31.01 kell 15 kohtumine Hendrik Relve „Arktilisele Tšukotkale ja Wrangeli saarele“

MÕISAKÜLA MUUSEUM

Näitus „Mõisaküla vabatahtlik tuletõrje 120“

UUE-KARISTE RAHVAMAJA

Iga kuu 2. teisipäeval kell 14-15 laenutab Halliste raamatukogu raamatuid ja kohal on piirkonna sotsiaaltöötaja Monika Erreline. Täiendav info telefonil 5348 2842.

Ajalehte Mulgi Sõna saab nüüd tellida ka www.minaajakirjandus.ee keskkonnas.

KOGUDUSTE TEATED

HALLISTE PÜHA ANNA KIRIK

24.01 kell 14 jumalateenistus armulauaga kiriku käärkambris.
3. pühapäev pärast ilmumispüha.
14.02 kell 14 jumalateenistus armulauaga kiriku käärkambris
19.02 kell 11.30 pargade asetamine Vabadussamba jalamile iseseisvuspäeva eel
28.02 kell 14 jumalateenistus armulauaga kiriku käärkambris.
Paastuaja 2. pühapäev.

Koguduse õpetaja praost Marko Tiitus tel 5341 3394, e-post: marko.tiitus@eelk.ee

Kui soovid ristimist, leeritamist, laulust, matust, pihti, eestpalvet või vaimulikku nõu, siis helista ja lepime kokku aja kohtumiseks.
Koguduse juhatuse esimees Made Kotkas, tel 5661 6797
Veebiinfo: www.facebook.com/Halliste_Püha_Anna_kogudus

Täname liikmeannetuste ja toetuste eest! Annetused EELK Halliste Püha Anna koguduse nimele saad teha pangas SEB EE881010302007156001 või koguduse nõukogu liikmete kaudu.

Toeta kiriku renoveerimist! Oleme algust teinud kiriku renoveerimistöodega, mis algasid piksekaitse paigaldamisest, vihma-veesüsteemide korrastamisest ning kirikutorni ülaosa renoveerimisest. Toeta kiriku renoveerimist annetusega pangas SEB EE 881010302007156001 märkides selgitusse „Kiriku remondi heaks“. Aitäh!

KARKSI PEETRI KIRIK

17.01 kell 14 jumalateenistus armulauaga
7.02 kell 14 jumalateenistus armulauaga
21.02 kell 14 jumalateenistus armulauaga

Palume võtta ühendust õpetajaga (ristimine, leer, laulatus, matus, piht). tel 521 2518 või e-posti teel allan.praats@eelk.ee.

Koguduse a/a nr. EE401010302010444001

MÕISAKÜLA KIRIK

31.01 kell 14 jumalateenistus armulauaga

Hooldajaõpetaja Arvo Lasting, elukohaga Tõrvas, arvo.lasting@eelk.ee, 524 9654, Facebook: Arvo Lasting ja EELK Mõisaküla kogudus

Palume kirikutes järgida ohtusunõudeid: kanda maski, puhastada käsi, hoida distantsi, istuda ja püsida oma kindlal kohal, kasvõi esimeses pingis. Palume jälgida täpsustavaid teateid internetis ja teadetetahvlitel.

Telli kõik vajalik kirjade ja kingituste saatmiseks, otse oma postkasti.

› pood.omniva.ee

Õnnitleme uusi vallakodanikke ja nende vanemaid

10. detsembril sündis Sandra Vungi-Pohlaku ja Rain Pohlaku perre tütar **SÄRA**

24. detsembril sündis Mareli Jõgeva ja Kalle Kähri perre tütar **MARIBELL**

Mesinduse ABC kursus tasemele B ehk täiendõpe

Õpe toimub jaanuar - august 2021
Toimumiskoht: Viljandi ja Mõisaküla
Lisaks loengud zoomis.

Oleme ka Töötukassa
koolituskaardi partnerid

Vajalik eelregistreerimine kodulehe kaudu

mesilaspere.com

Kiirinfo telefonil 5029006

KVALITEETNE KORSTNAPÜHKIMISTEENUS

Kehtiv kutsetunnistus

Väljastame teostatud tööde akti

Aleksander Dobrus

Tel: +372 50 64 051

Email: aleksander@dobrus.eu

KLIIIMASPETS

KLIMA-ADMETE PAIGALDAMINE
MÕISTE- ja REMONT

KÜTAME TOAD SOOJAKS!

Kvaliteetsete ja energiasäästlike õhksoojuspumpade müük ja paigaldus.
Teostame objekti ülevaatuse ja leiame sobivaima lahenduse.

Küsi pakkumist: kliimaspets@gmail.com

Või helista: 557 49 94

Kodune hooldusteenus

www.hoolduskodus.ee,
tel 5688 9011.

Ostame kasvavat võsa hakkepuiduks kraavidelt, põldudelt, metsast. Tauri Õigus. Info: 5345 8630.

Aeg möödub ja riiuab nii mõnda, et üll paljugi käest. Aja õigus on võtta ja anda, kuid mälestus on jääv...

MÄLESTAME

RAUL MUTTIK

15.08.1969–4.12.2020

JÜRI ÕUNAPUU

30.05.1937–16.12.2020

HELJU KASEORG

12.03.1928–8.12.2020

JÜRI NAPP

1.12.1943–20.12.2020

HEINO KARU

2.07.1939–12.12.2020

MIHHAIL MURAŠIN

14.10.1954–21.12.2020

ELVIIRA LOIT

16.05.1946–13.12.2020

HELLE ILVES

21.03.1931–21.12.2020

SALME RUUSING

3.10.1926–15.12.2020

ERICH TAUTS

28.07.1952–22.12.2020

KODUMASINATE REMONT

Helista: **517 9771**

Kutselise korstnapühkija teenus Mulgimaal.

Küttekollete ja korstnate puhastamine, aktide väljastamine ja küttekollete remont.

Henno Sarv,
tel 511 2511,
mulgi.korstnapuhkija@gmail.com

Annan rendile 100 m² ruumi töökojas, autotööstuk.

Täpsem info tel 5698 5656.

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad.

Tel 50 45 215,
51 45 215
info@est-land.ee

Karksi-Nuias asuv puidutööstuse ettevõtte AS Textuur otsib 2020. aastal valminud moodsasse puitkomponente valmistavasse vabrikusse **PINKIDE OPERAATOREID** (täisautomaatsed pingid: nelikant, sõrmjät, saed) ja **PUIDUKUIVATITE OPERAATORIT**.

Töö kahes vahetuses. CV palume saata textuur@textuur.ee või helistada telefonil 505 1257.

AS **TEXTUUR**

Õnnitleme eakaid häällilaysi

1. VEEBRUAR

ALEKSANDRA LEPIKSON 85

2. VEEBRUAR

ELFRIDE KOLLIST 88

INGE LINNAS 75

JAAK KÕUTS 70

3. VEEBRUAR

JAKOV VEBER 90

HILDA BERNHARDT 89

LIDIA SIBRITS 84

4. VEEBRUAR

MILVI TASUMÄE 88

MARE RAHU 82

HILJA SIKKA 81

5. VEEBRUAR

VOLDEMAR-HELMUTH TORIM 91

LEHTE SÄRAV 83

MÄRT KOPPEL 70

6. VEEBRUAR

MATI NEIGO 75

7. VEEBRUAR

LAINE-MERELLE MASPANOVA 87

ASTA JÄNES 82

ENDA VEINTHAL 82

8. VEEBRUAR

LEIDA KODAS 82

VAIKE MARTSIK 70

9. VEEBRUAR

LINDA MEHO 90

LEIDA SAUL 84

ANNE RUUKEL 70

10. VEEBRUAR

VEERA VIRIT 80

11. VEEBRUAR

MALL KARU 82

LEHTE KASS 75

14. VEEBRUAR

MILVI MUSKA 84

MIRDZA ZARINA 82

15. VEEBRUAR

JUTA-IRENE VILI 88

ANNI JÄRVE 85

LAIN TAMM 83

16. VEEBRUAR

VIRVE KÕIV 89

ALIIDE KIVIMETS 89

VILLEM ELBLAUS 80

17. VEEBRUAR

HELJU SÄREV 92

IIVO HAKKAJA 83

18. VEEBRUAR

HILJE TAMM 86

19. VEEBRUAR

REIN NAEL 80

20. VEEBRUAR

AINO KURM 85

MATI METSTE 82

21. VEEBRUAR

RAIMO SARV 70

22. VEEBRUAR

JUTA-LILIAN TEETSO 89

VALLI PULK 86

23. VEEBRUAR

ZINAIDA MIKK 83

24. VEEBRUAR

BENITA VARIK 95

ALDONA PTAŠNIK 86

HELJU ALLAK 83

25. VEEBRUAR

SÄDE KALS 85

ALVI RANG 85

26. VEEBRUAR

AIME BACHMANN 95

HELJU LIESMENT 94

OLAV RENNO 89

REIN KÕUTS 70

27. VEEBRUAR

ADA URUS 87

TÕNU TIIK 70

28. VEEBRUAR

SULEV KALDMA 85

Tartu mets

OSTAB: METSAKINNISTUID, PÖLLUMAAD, RAIEÕIGUST, KAITSE ALL OLEVAID KINNISTUID

KÜBI PAKKUMIST VÕI KIRJUTA

555 77 007 | janno@tartumets.ee

Teen eramajade ja korterelamute üldehitus- ja elektritöid.

Tel 5627 6785